

GASILLEC



Letnik XXXVIII.

Glasiilo »Gasilske zajednice za Dravsko banovino«

Izhaja vsak mesec. / Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din.
V »Zajednici« združene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno.

V Ljubljani, dne 20. novembra 1934. ● Številka 11.

Andrej Rapé:

Kot žarek solnca . . .

Na naš si stopil sveti svet,
kakor od solnca žarek pride.
Izginil si v temo nam spet,
kot žarek izgori, odide.

Kot hrast, ki do neviht mu ni,
po duhu velik, v srcu jak,
si upanje bil naših dni,
največji narodni junak.

Oblaček se, oblak se je razpršil,
kjer zasijal je dobri Tvoj obraz,
in koder šel si, kjer si bival,
bil topla luč je Tvoj izraz.

Smehljaj si se: vsak moral Te ljubiti
pogled: pa si zavzel srce . . .
Li res ostala sta nam bol in grob le,
ki narod lije nanj solze? . . .

Ne! Ne! Poglejmo v rove naših src!
Tam je bogastvo pokopano
v spominu trajnem, ki ne umre,
kar nam z očmi več gledati ni dano.

Vsem gasilskim zajednicam

Ob priliki smrti nepozabljenega Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, so različne gasilske ustanove naslovile preko nas svoja sožalja Njegovemu Veličanstvu kralju, Njemu Veličanstvu kraljici-materi in Njegovemu Visočanstvu knezu-namestniku, ki smo jih mi dostavili na potrebna mesta. S svojim dopisom od 27. tega meseca nam je poslal gospod minister dvora to-le zahvalo:

»Savezu Vatrogasaca Kraljevine Jugoslavije

BEOGRAD.

Prilikom mučeničke smrti Viteškog Kralja Aleksandra Prvog Ujedinitelja vatrogasna društva i ustanove iz cele zem-

lje poslali su Nj. Vel. Kralju, Nj. Vel. Kraljici-Materi i Nj. Kr. Vis. Knezu-Namestniku dirljive izjave saučešća i bola za ovim nenaknadnim gubitkom, koji je zadesio našu Kraljevinu i Kraljevski dom.

Pa najvišjem nalogu čast mi je umoliti Savez da svima vatrogasnim društvima izjavi zahvalnost sa najvišeg mesta.

Ministar Dvora

Milan Antić, s. r.«

Gornji razpis se naj dostavi vsem podrejenim Vam ustanovam. Pomoz Bog!

Seja starešinstva vatrogasnega saveza

Vatrogasni Savez Kraljevine Jugoslavije je imel svojo sejo dne 31. oktobra t. l., na kateri je bilo soglasno sklenjeno da se Starešinstvo Vatrogasnega Saveza v mesecu novembru korporativno pokloni zemeljskim ostankom Viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja na Njegovem zadnjem počivališču na Oplencu.

Obenem se je ob referatu glavnega sekretarja razpravljalo med drugim o Uredbi, po kateri se mora regulirati doprinos gasilskim organizacijam Kraljevine Jugoslavije v smislu § 77 zakona o organizaciji gasilstva. Vprašanje o zavarovanju gasilcev je bilo stavljeno z dnevnega reda.

Službene vesti starešinstva Gasilske zajednice za Dravsko banovino

Vatrogasni Savez je poslal gasilski zajednici te-le dopise:

1. Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je dostavilo Savezu dne 7. novembra t. l. O. Br. 6957 naredbo:

Na osnovi čl. 2 in 5 Uredbe o Ministrstvu telesne vzgoje naroda, je minister telesne vzgoje naroda predpisal s svojim rešenjem O. Br. 6873. z dne 12. novembra 1934. spodaj navedeno

ODREDBO,

da se vse prošnje in predstavitve katerekoli vrste, poslana temu Ministrstvu od strani udruženj in ustanov, ki spadajo pod okrilje Ministrstva telesne vzgoje naroda, morajo vzeti v po-

stopek šele tedaj, ko jih strokovni odsek (statistični referent) overovi, da je prosilec registriran v statistiki tega ministrstva.

V nasprotnem primeru mora strokovni odsek vrniti prošnjo iz tega razloga, ker prosilec ni zadovoljil potrebam tega ministrstva v smislu naredbe O. Br. 1489 od dne 30. marca leta 1934.

To se Vam dostavlja radi znanja in ravnanja.«

Ker je ta naredba posebne važnosti tudi za vse naše organizacije, se naj o tem obveste vse Vam podrejene čete in tiste, ki še niso poslale statističnih podatkov, kar naj store v najkrajšem času.

2. Gasilske organizacije so upotrebljavale do sedaj za oznako svojih pečatov znak, ki sestoji običajno iz dveh prekrizanih sekiric in čelade.

Ker pa je Vatrogasni Savez Kraljevine Jugoslavije uveljavil za vse enak gasilski grb, ki odgovarja v vsem novopredpisanim znakom, ki se nosijo na gasilskih čepicah, je na svoji seji Starešinstva dne 16. t. m. sklenil nastopno:

Priporoča se gasilskim ustanovam, da se po možnosti in svobodni odločitvi lahko izmenjajo na svojih štampiljkah emblem s predpisanim gasilskim grbom.

Pošiljajoč Vam ta sklep Vatrogasnega Starešinstva na znanje, opozarjamo gasilske ustanove, da lahko po svoji možnosti izmenjajo dosedanje štampiljke, dočim se morajo nove nabaviti po predpisu o gasilskem grbu.

3. Ker se bliža tekoče leto koncu, opozarjamo vse čete in ustanove, ki prejemajo od svojih nadrejenih občin denarna sredstva ali subvencije za svoje vzdrževanje, da se pravočasno pobrigajo, da se jim ta sredstva zasigurajo tudi za l. 1935.

Po predpisu § 76 st. 5 Zakona o organizaciji gasilstva so dolžne vse občine, v katerih obstojajo ali se morajo po tem zakonu organizirati gasilske čete, doprinesiti materialna sredstva za vzdrževanje gasilskih čet, kakor to predpisuje tudi zakon o mestih in zakon o občinah. Zaradi tega naj vse gasilske organizacije brez oklevanja povzamejo potrebne korake, da se pripomočki, ki jim jih zakon daje, uresničijo in izplačajo.

Teh podpor in doprinosov občine ne morejo ali pa nočejo plačati, ako se potrebne svote ne vnesejo tudi v proračune dotičnih občin odnosno mest. Ker je še malo časa, naj vzamejo vse čete takoj v pretres svoje proračune in naj od svojih občin pismeno zahtevajo potrebščin, ki jih rabijo za vzdrževanje čete, priprav itd. Poleg pismenega posredovanja je potrebna seveda tudi še bolj močna ustmena intervencija.

Ob tej priliki opozarjamo posebe na odredbe § 28 Zakona o organizaciji gasilstva, po katerih so v vseh mestih, ki imajo preko 10.000 prebivalcev in ki v njih obstojajo prostovoljne gasilske čete, občine dolžne vzdrževati tudi določeno število plačanih gasilcev (poklicnih), ki se prideliijo prostovoljni četi in so pod njenim poveljstvom. Število takšnih plačanih (poklicnih) gasilcev je od vsakega začetnega 5000 prebivalca po eden plačani (poklicni) gasilec.

4. V dolgi borbi glede tolmačenja brezcarinskega uvoza bencinskih motorjev za gasilske brizgalne, je uspelo Savezu na podlagi provociranega mnenja Zbornice za trgovino, obrt

in industrijo v Ljubljani Br. 14640 z dne 17. X. 1934 dobiti rešenje od Ministrstva trgovine in industrije Br. 38644/III od dne 5. novembra 1934., ki se glasi:

»V zvezi z aktom Ministrstva O. Br. 6861 od dne 1. novembra 1934. se obveščate, da se motorne gasilske brizgalne izdelujejo v domovini in če se ne izdelujejo bencinski motorji v državi, bo Ministrstvo tudi v bodoče dajalo svoje mišljenje za njihov brezcarinski uvoz po § 95 zakona o organizaciji gasilstva.

Brezcarinskega uvoza motorjev iz 650 številke uvozne carinske tarife se more poslužiti vsak, ki se obrne po Odeljenju carine s prošnjo in potrebnimi dokumenti in se potem iz objavljenih spisov predmetov, ki se izdelujejo v državi, razvidi, da se bencinski motorji ne izdelujejo v državi.

Cevi (gasilske) se izdelujejo v državi in jih izdeluje iz konoplje Franc Košir iz Celja za pritisk, a iz gumija Josip Čuljkovič iz Leskovca in Semperit iz Kranja.«

To vsem podrejenim gasilskim ustanovam v svrhu ravnanja radi sporočamo.

Zaradi tega se morajo čete pred naročilom vedno pozivati na ta razpis, a naglašamo, da se tu dela samo za bencinske motorje, a nikakor ne za gasilske brizgalne, toda pri naročilu gasilskega stroja, ki vzdržuje eno in drugo, se lahko prosi za carinsko prostost le za motorni del.

Higienski zavod v Ljubljani sporoča:

Z ozirom na prihajajoče prijave in prošnje za poljudna zdravstvena predavanja in pravilno časovno razdelitev, prosi naslov, da čimprej obvesti, ako se želi v tekoči predavalni dobi prirediti pri včlanjenih društvih predavanja, kje in kdaj naj bi se obdržala.

Predavanja pojasnjujejo običajno filmske ali skioptične slike. Higienski zavod razpolaga s tozadevno aparaturo in dovoljno množino filmov in skioptičnih slik.

ZASTAVE • TRAKOVE • ZNAKE

kupujte pri

Z. PEGAN

LJUBLJANA, PRAŽAKOVA 8

Spisal: Zdravko Mikuz, šolski upravitelj na Brezovici.

Za domovino

Nadaljevanje.

3. V vojski.

Slišali smo, da je služil Skalar eno leto v zaledju. Kot mož je služil tudi možato. Zvesto je izpolnjeval svoje dolžnosti, zato so ga cenili tudi njegovi poveljniki. Vsak bi si ga bil rad pridržal pri svoji četi, toda ker je bil preveč »z d r a v« je moral od ene čete do druge, dokler se ni znašel maja 1915. v Gradcu, kjer so formirali črnovojniške bojne bataljone. Z enim od teh je moral odriniti konec septembra 1915. na koroško bojišče. Zavednega Slovenca so podčastniki Nemci nekaj časa prezirali, toda ko so videli, da ga spoštuje zaradi možatega izvrševanja službe poveljnik, so ga začeli ceniti tudi sami. Običajna zabavljica »Windische Hunde« je izginila iz čete, ker so vsi videli, da podčastnik Skalar ni le Slovenec, ampak tudi vojak na svojem mestu. Poveljnik mu je poveril nočni pregled izpostavljenih vojnih straž. Vsako noč je korakal s 3—4 možmi iz utrjene stotnijske postojanke vrh hriba, po zasneženem pobočju do prve 1/2 ure oddaljene predstraže, pogledat, če je vse v redu. Zamenjal je običajno obolelega vojaka z enim svojih spremljevalcev, nato pa obiskal še po pol ure oddaljeno drugo in tretjo predstražo ter se pred jutrnjim svitom vrnil v stotnijsko postojanko, kjer je poročal stotnijskemu poveljniku svoje opazovanje. Navadno ni bilo novic. Nekoč pa, ko je dobila stotnija novo postojanko, je šel z deset-

nikom in s petimi možmi lastne ter s podčastnikom zamenjane stotnije zamenjat 5 straž. Bilo je v mraku okrog 6. ure zvečer. Snežilo je, kakor sneži v višini 1700 m. Nobene poti. Sneg krog in krog. 1/4 ure daleč se izmenja 1. straža s prvim vojakom lastne stotnije, kakih 10 minut od te druga, 10 minut dalje tretja, tako četrta in potem peta straža. Ob 8. uri je treba zamenjati straže z novimi možmi. Skalar desetniku: »Ali veste, kje stoje straže?« »Da!« odgovori ta. Odide s petimi vojaki. Do 9. ure se vrne s 4 možmi, ki so stražili, petega pripelje nazaj, češ samo 4 straže so. »To ne more biti!« pravi Skalar, »saj smo jih izpostavili pet. To moramo dobiti, sicer nam zmrzne. — Ali še veste, kje je 4. straža?« »Da!« odgovori desetnik. »Desno od te mora stati peta!« pravi Skalar. Pridejo do 4. straže. Skalar straži: »Ali ste slišali kak glas z desne?« »Ne!« odvrne vojak. Skalar: »Vedite, da stoji desno od vas naš vrli Bartak.« Desetniku in spremljajočemu vojaku: »Poiščimo ga!« Gredo v isti smeri 10 minut na desno — nič, nekoliko nazaj — nič, nekoliko naprej — zopet nič! Desetnik: »Saj ga ni!« Skalar: »Tukaj nekje mora biti.« Sneži neprestano. Tema, da ne vidiš prstov svojih rok. Kaj storiti? Skalar: »Pojdimo v tej smeri na desno do sosednje stotnije. Ta je že več tednov v tem odseku, ona mora vedeti, kje je naša peta straža.« Deset minut hoje. — »Stoj!« — »Kdo je?« »Obhod 4. stotnije!« — »Vojni znak (klic)?« — »Telečnjak!« — Ključ — »Trst« — »Obhod, naprej!« — Skalar: »Kje je 5. straža 4. stotnije?« — Straža: »Deset minut levo od mene, nekoliko v ospredju!« — Skalar: »Kdo bi mi jo pokazal?« — Straža: »Pozvonim podčastniku!« Skalar: »Storite to!« — V nekaj minutah je podčastnik tu. — »Kaj želiš tovariš?« vpraša Skalarja? — Ta: »Nocoj smo prvič tu. V tem sneženem

Priporočamo predavanja sledeče vsebine:

1. Higiiena na deželi s filmom.
2. Jetika s filmom.
3. Spolne bolezni s filmom.
4. Plinski napad in obramba, skioptične slike.
5. Alkohol in človek, skioptične slike.
6. Alkohol in mladina, skioptične slike.
7. Griža, film.

8. Davica, film.
9. Prva pomoč, skioptične slike.
10. Pegasti legar, film.
11. Koze, film.
12. Obrtna higiena, skioptične slike.
13. Higiiena in sport.
14. Iz življenja bakterij.

Zadevne želje naj sporoči društvo higienskemu zavodu.

F. G. T.:

Revizija

I. potovanje.

Nedelja v septembru! Krasno vreme! Naš »Ford« kaže na brzinomeru 60 km. Odprta cesta, še nekaj km in že se vidi postojanka naše edinice v župi. Ob lepem zasavskem pobočju v prijetni vasici čaka ob napovedani uri majhna, toda izurjena četa. V ozadju lep gasilski dom, na katerega so lahko ponosni, saj so ga sami zgradili s tolikimi žrtvami.

Pozdrav, raport in že se pričinja redovna vaja in vaja z orodjem. Končno določi starešina župe še alarmsko vajo na bližnji objekt. Trobentač trobi znak »orodje spraviti«. Pregled vseh knjig, blagajnik si želi več denarnega prometa, četa bi rada kupila motoriko. Predsednik in častni član čete poudarja, da spravljajo dinar k dinarčku s prirejanjem raznih iger v zimskem času! Boje se dolga in boljše je še štediti kot se pa zadolžiti. Prava in zdrava je takšna misel — podlaga za vsako gospodarstvo. Idealni so ti možakarji in drže to postojanko neutrudljivo. Kratki pogovor med tovariši, slovo in že brzi naš neutrudljivi voz k drugi četi.

Ob izlivu Savinje v Savo, druga postojanka. Četa je točno ob določeni uri na mestu. Pozdrav! Poveljnik javlja in upravičuje nekaj tovarišev, ki so pri železnici v službi. Zopet vaje, mokra vaja z motoriko, v nekaj minutah je v lepem curku lila voda iz Savinje na zamišljeno pogorišče. Knjige v najlepšem redu, zopet pripomba blagajnika, ki pravi, kako bi bil zadovoljen, če bi že bil zadnji obrok na motoriki plačan! Četa obstoja komaj pet let, a s pridom in složnim delom se jim uresničuje vse želje. Po ena in pol urnem prestanku pri tej četi vozimo že v polnem tempu k prihodnji četi.

Četa čaka v pripravljenosti! Takoj se opazi disciplina, sami starejši borci stoje v strumni vrsti. Pozdrav, službeno javlja poveljnik navzočnost števila članstva. Redovne vaje.

Nastopi k orodju. Praktična vaja z motoriko. Pregled knjig. Vse v redu! Zelja, da bi se majhna orodjarna skoraj povečala, se bo v teku let že uresničila. G. predsednik, ki je tudi predsednik mestne občine, že razmišlja, kje bodo gradili prepotrebni gasilski dom.

Poslovodja župe ovekoveči, kot po navadi, vsako četo in filmska kamera hrani eno sliko več. Že kaže opozarjajoč na uro, da je treba kreniti na pot k četi, ki je še na programu za to nedeljo. Tovariško slovo od čete in že brzi naš »Amerikanec« po 8 km cilju nasproti. Še par minut manjka do napovedanega časa in z manjšo brzino uravnovesimo našo točnost. Že se sliši povelje! Poveljnik pozdravi in javi navzočnost vseh članov. To je lepo! Redovne vaje, vaje z orodjem, končno hitrostna vaja z motoriko na bližnje skladišče lesa in barake. Pregled knjig, katere vodi upravitelj šole, blagajniško pa g. župan sam, ki je vnet gasilec. Predsednik, neutrudljiv borec, nam razkazuje, kaj so vse ti pridni gasilci zgradili, ki so po večini rudarji.

Lahko so ponosni na svoje delo. Tudi tukaj blagajnik malo potoži, da je še nekaj dolga, pač pa upa, če bodo tako pridni in iznajdljivi, se kmalu otresejo še tega. Četa ima pa tudi svoj pevski odsek in godbeni sekstet, tudi tukaj so pokazali, kaj vztrajnost naredi in čestitati je treba tem ljudem podzemeljskega dela, da se tako izpopolnjujejo in se razvedre in vesele, ne da bi alkohol omamil njih čustva. Povsod je tovariško razpoloženje in razumno vodstvo, ki je v službi pravično in odločno, izven nje pa bratsko.

Slovo je bilo prisrčno in že smo se z našim bencinskim »nikolisitom« peljali v lepi septemberski mesečini nazaj na naše domove.

(Dalje prihodnjič.)

metežu ne morem najti 5. straže. Prosim, naj mi jo pokaže kak tvoj vojak!« Podčastnik: »Pokažem ti jo sam!« — Za deset minut se ustavi: »Tu spodaj je!« — Skalar: »Ne vidim ničesar!« Podčastnik: »Tu je skalna vdolbina, ki je pokrita z zasneženimi deskami.« — Gredo okrog sklade. Skalar: »Bartak!« Ta: »Zde, pan Skalar!« Skalar desetniku: »Ali je to naša peta straža?« — On: »Je!« — Skalar: »Ubogi Bartak! Ali vas hudo zebe?« Bartak: »To nije nič!« Skalar desetniku: »Izmenjajte ga!« — Se zgodi. — Po poti domov Skalar desetniku: »Ali boste našli opolnoči to mesto?« Desetnik: »Bom!« — Skalar: »Ako ne, me takoj pokličite, da ne bo zopet nova straža stražila štiri ure kakor Bartak, ki je bil v kljub strehi do kolen v snegu.«

Na teh višavah so vojaki prvokrat videli, da sneg teče kakor voda. Tu namreč ne sneži snežink, temveč silno drobno moko. Ker je čisto suha, jo veter piha po zmrzlih tleh, kjer teče kakor voda. Gorje ti, če stojiš v kaki globeli, zakaj v dobri uri te zalije sneženi potok. Ako si pa čvrstih nog, lahko hodiš po njem, ker se rad umika nogam, — seveda če ni že preglobok. Tu so tudi prvokrat videli vojaki na koncu svojih bajonetov, če so imeli puško na rami, sv. Elma lučko. konice bajonetov namreč izžarevajo elektriko, ki se svetlika. Zanimivo, da elektrike ne čutiš, če prav prijemlješ za jeklo.

Velikonočni čas. — Trideset mož 4. čete 4. stotnije kida par sto metrov pod vrhom. Naenkrat zapiha močan veter, se upre v suhi sneg, nad vojaki zašumi in že drči plaz proti njim. Nihče ne uide. Plaz zavije vse moštvo in ga nese z lopatami vred, kakih 80 metrov navzdol v dolinico, ki jo obroblyajo mogočni mecesni. Tu se mora ustaviti. Za četrto ure se skobaca 30 belih mož iz suhega plazu. V snegu ostane

le nekaj čepic in lopat. Isti dan popoldne nesreča. — Deset mož odide iskat živil v pol ure oddaljeno nižje ležečo bataljonsko barako. Med njimi češki korenjak Landa. Ravno je sedel po jedi na klopi, na kolenih dopisnico. Piše jo svoji mamici v daljno Češko. Pokliče ga podčastnik. Landa spravi dopisnico in gre, krotak kot vedno, v službo. Na povratku napade četico plaz, ki ima daljšo pot kakor dopoldanski, ter jo zakoplje tako, da leži vojak na vojaku. Vrhnja dva, trije se hitro izkopljejo, iščejo s palicami za tovariši, — vpijejo za pomoč. — Iz stotnijske barake takoj teče navzdol nekaj mož z lopatami. Premetavajo sneg na vse strani in rešijo do enega — vse. »Kje je Landa?« vpraša desetnik: »Zdi se mi, da je bil eden še pod meno;« se oglasi neki rešeni vojak. Razmetavajo sneg v označeni smeri — in res dobe Landa. Teža tovarišev in sneg sta ga zadušili. Truplo preneso v barako. Vojaki stoje rosnih oči okrog njega. Noč bo prebil v nezdravnem spanju med živimi tovariši, prihodnje jutro ga odpeljejo na sankah v dolino, kjer ga zakopljejo. Skalar ukaže podčastniku, naj mu pregleda vpricho tovarišev žepa in naramnik, da se morebitna vrednost: ura, denar, zapiski i. dr. zasebna last pošlje v stotnijsko pisarno, od tu pa materi. Se zgodi. Odpro zapisnik — na prvi strani dopisnica. Spredaj naslov, zadaj: Ljuba mamica! Pošiljam ti pozdrave, jaz sem... Dokončal ni revček pisanja, temveč svoje mlado življenje. Povešenih glav stoje vojaki okoli trupla. Mislijo na češko mater, ki bo čitala zadnji sinov pozdrav: Ljuba mamica — — mislijo: Landa bo krila koroška zemlja... Bog ve, kje bodo trohnele moje kosti...! — In res jih je mnogo ostalo v Karpatih, nekateri pa pozneje v južnih Tirolih.

(Dalje prih.)

Gasilski koledar za leto 1935

Naš stanovski koledarček za leto 1935. je v tisku. Poleg običajne koledarske vsebine obsega več poučnih člankov. Spominja se našega blagopokojnega vladarja Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, kakor tudi našega prerano umrlega organizatorja Jerneja Vengusta.

Izmed člankov so najvažnejši:

Zaščita zaledja proti vojnim plinom.

Treba je, da je gasilstvo o tej temi dobro poučeno, saj je prav ono poklicano, da nudi prvo pomoč bližnjemu v vsaki nesreči, tedaj tudi v primeru plinskih napadov. Nekaj gasilcev ostane v primeru vojne vedno doma, ti bodo opremljeni s potrebnimi aparati, da bodo mogli v nesreči priskočiti svojim someščanom na pomoč.

Podrobna navodila o tej temi pa podaja članek ing. Dolenca Franca, zajedniškega gasilskega inšpektorja v temi: **Naloga gasilstva v primeru vojne.**

Tovariš Šijanec Ljudevit pa nam pokaže razvoj gasilstva od škafa do motorke ter vzpodbuja gasilce k vztrajnemu delu.

Tovariš urednik kritizira v članku: **Ne bodimo preveč moderni** one gasilske čete, ki mislijo na nabavo motorke ter avtomobilov, dasi nimajo za to pripravnega terena, niti dovolj vode na razpolago.

Tovariš Podjavoršek opozarja na »**Prosvetno delo gasilskih čet**«. Po zakonu o organizaciji gasilstva nam ne pripada

le obrambno delo v primeru požara. Poklicani smo sodelovati tudi pri preporodu naše vasi.

Zanimalo bo tudi vse gasilce ustanavljanje gasilskega naraščaja. V ta namen podaja koledarček članek: **Gasilski naraščaj na Pobrežju pri Mariboru.** V pridejani sliki boste občudovali naše najmlajše sodelavce.

Ker je v gasilstvu uvedeno **vojaško poveljevanje**, a mnogi tega niso vešči, vam koledar podaja najobičajnejša povelja, ki pridejo pri gasilskih četah v poštev.

Kjer je bilo potrebno, se je pridejala kratka razlaga, kako se naj povelje izvršuje.

Vsakega gasilca bodo tudi zanimali novi **predpisi o uniformi** in opremi članov. Koledar vam prinaša te predpise, kakor jih je sklenil Vatrogasni savez v seji dne 25., 26. in 27. marca t. l. in z izpolnitvami iz seje z dne 17. oktobra 1934. leta.

Vzorci za gasilske vloge od našega tovariša Mikuža pa itak ne smejo manjkati, saj bi jih naši tajniki težko pogrešali.

Če in še druge stvari vam nudi letošnji koledar.

Javite takoj zajednici število izvodov, ki jih hočete naročiti, da ne bo pošel kakor lani, in da ne bodo preostajale stotine kakor prejšnja leta.

Urednik pa prosi, da mu javite vse pomanjkljivosti in posebne želje. Pošljite mu tudi sliko in popis gasilskih domov, ki so posebno praktično urejeni.

Josip Mravljak, Vuzenica:

Gasilstvo v srednjem veku

Kakor smo videli v članku »Gasilstvo pri Rimljanih«, je bilo gasilstvo, tako prostovoljno kakor poklicno, v prvih stoletjih po Kristu v rimskih pokrajinah že zelo razvito; pa tudi kazen za požigalca je bila nad vse kruta. Odeli so ga s posebno obleko, tako zvano »tunica molesta«, to je bil plašč, namazan z mešanico iz smole, voska in sličnih gorljivih snovi; na javnem trgu so ga potem zažgali, živega seveda, v poznejših časih pa je bil vržen divjim zverem.

Preseljevanje narodov je z nešteti mesti vred popolnoma uničilo tudi že lepo razvito gasilstvo tako, da ne nahajamo o nekdanjih organizacijah niti sledu več, niti spomin na nje se ni ohranil v srednji vek. Še več! Prej lepa, cvetoča mesta z zidanimi hišami so bila deloma porušena, deloma požgana, deloma zapuščena; vse je propadlo. — V VI., VII. in VIII. stoletju se za povzdigo novo nastajajočih mest in gostejših naselbin sploh ni storilo ničesar. Ko pa so se v IX. in X. stoletju mesta začela zopet razvijati, so bile stavbe — razen cerkva in gradov — skoro vse lesene, ulice ozke, hiše tesne, druga ob drugi, nadstropja čisto kakor nad arkadami nadzidana, tako da je bilo nagromadenega na malem prostoru čim več gorljivega gradiva. Če še upoštevamo, da še štedilnikov in dimnikov sploh poznali niso, prav tako malo seveda pojmov gradbene in požarne policije, strehe da so bile ponajveč slamnate ali s škodlami krite — potem se ne bomo čudili, da so bili požari tako pogosti in so često zavzeli neverjetne dimenzije.

Velika nevarnost, ki je obstojala oni čas v hišah z odprtimi ognjišči brez dimnikov, je rodila polagoma seve zelo stroge varnostne odredbe. Ob določeni uri zvečer so morala biti vsa ognjišča ugašena, kar so storili navadno z neke vrste kotlom iz železa ali bakra, ki so ga poveznili čez kup ženjave. Leta 1068. je uvedel za to svrhu angleški kralj Viljem I. v vseh mestih večerni zvon; ko je ta zazvonil, so morala biti v izogib siceršnje hude kazni vsa ognjišča ugasla.

Kako lahko je ob takih okolščinah izbruhnil požar — zlasti poleti — je na dlani; in ogenj se je z bliskovito naglico širil od hiše do hiše, to tem bolj, ker nihče na gašenje niti mislil ni, vsak je skušal le rešiti sebe in svoje ter eventualno kako imetje. Ozke ceste so se kmalu napolnile z begajočimi, ki so na dvokolnicah in v škrinjah skušali rešiti, kar se je dalo. Pri tem se je ulica kaj lahko zatrpala, nastala je panika, koje žrtev dostikrat ni bilo nič manj zbitih in pohojenih, kakor jih je v visokih zgradbah zgorelo.

V XII. in XIII. stoletju so začeli obdajati mesta z obzidjem, v katerem je bilo tudi več mestnih stolpov. V njih so stražili mestni čuvaji, ki jim je bila naloga, paziti na sovražnika, da ne bi ogražal mesta, v primeru sile pa takoj zapreti mestna vrata ter alarmirati prebivalstvo. Poleg tega pa so morali obračati svojo pozornost tudi v mesto samo, če zapazijo kje kak požar. Čim so kaj sumljivega zagledali, so dali z zvonom in rogom alarmno znamenje za pozor in pomoč. To je do sredine XII. stoletja edino, kar vemo o aktivnih ukrepih proti požarom; o gasilski ali reševalni organizaciji ali kakršnikoli napravi iščemo še zaman vsako sled. Pa tudi, če bi bile, pri takratnem načinu stavb nesreč ne bi mogle odvrniti. Zato se ni čuditi, če n. pr. zremo, da je mesto Lübeck v XII. stoletju večkrat pogorelo, enkrat celo do pet hiš vse, mesto Strassburg pa je imelo v XIV. stol. kar 8 velikih požarov, pri katerih so zgorele cele mestne četrti.

Nekoliko se je v tem pogledu izboljšalo, ko so začeli izdajati predpise glede požarne varnosti stavb, pravilne naprave ognjišč, pažnje pri ravnanju z lučjo in ognjem, zlasti pa, ko so dobila večja mesta svoje privilegirane požarne rede in naprave.

V ilustracijo, kakšna je bila mentaliteta v srednjem veku celo pri bolj izobraženih, naj navedem sledečo zgodbo. Kronist Rupert von Deutz pripoveduje, da je leta 1128. izbruhnil v Deutz, malem mestu pri Kolinu ob Renu, velik požar. Ko je pretela nevarnost, da se požar razširi, je prišel nek samostanski brat z oltarnim prtom, ki ga je obesil na dolg drog in podržal proti ognju v nadi, da bo sveti prt storil čudež in ustavil ogenj. Ko pa prt od daleč le ni nič pomagal, ga je z drogom vred podržal v ogenj sam. Ker je bila huda vročina in so plameni že hoteli zajeti meniha samega, je potegnil obžgan drog nazaj, prt pa je bil — nepoškodovan. Tedaj je pater prt snel, ga zvezal v klopčič in vrgel sredi v plamene, češ, sedaj pa bo prt ukrotil divji ogenj. Pa zgodil se je čudež (tako pravi kronist!) bog ni hotel, da bi ogenj ugasnil, temveč je nevidna moč vrgla tisti prt daleč v drugo mestno četrt, ki ji bog ni bil določil uničenja po tem ognju. — Iz te pripovedke jasno odseva miselnost srednjega veka: ogenj je sicer zlobna, toda od boga dana moč, ki ji smeš stopiti nasproti s svetimi sredstvi, sicer pa ne; in ravno v tem je iskati tudi glavni vzrok onih velikih požarnih katastrof. Važno mesto med vzroki, da se je tako malo storilo za omejitve požarov, pa zavzema tudi dejstvo, da se je s prižnice često slišalo sva-

rilo, da se človek ne sme vmešavati v božje kazni, in med te se je štelo tudi, če je komu hiša pogorela. So pač v svoji takratni mentaliteti mislili, da so zadostili vsem potrebam, če so dali hišo blagosloviti ali vsaj z blagoslovljeno vodo oškropiti. — Sicer pa je bila prazna vera prav tako na dnevnem redu še v XIX. stoletju. Za primer naj navedem, da je še 1876 neki pastor na Saksonskem pridigoval proti požarno-zavarovalnim družbam, češ, da so te samo za to tu, da odvrnejo kazen božjo od ljudi in so zato brezbožne. — Nasprotno pa moramo podčrtati zopet nazore in delovanje drugih uvidnih ljudi. Tako je značilno, da je nek württembergski duhovnik vaščanu, ki je bil sila vnet pripadnik njegove verske združbe, na vprašanje, kako pa naj bog še kaznuje ljudi, če ne s požarom, odgovoril kratko, a točno: »z neumnostjo«.

Po tem kratkem ekskurzu se povrnimo zopet k stvari sami.

Drugo zanesljivo sled protipožarnih ukrepov imamo iz l. 1244. Avstrijski vojvoda Friderik, ki je dve leti pozneje padel v boju z Madžari, je podelil mestu Dunaju več privilegijev, med katerimi določa eden to-le: Ako nastane v katerikoli hiši ogenj ali požar, tako da bi se mogel plamen opaziti nad streho dotične hiše, plača prizadeti meščan mestnemu sodniku en funt denarjev globe. Če bi pa dotična hiša vsa pogorela, ni treba plačati sodniku nič, zadostuje naj (oškodovancu za kazen) povzročena škoda. Isti privilegij je potrdil Dunaju leta 1278, tudi kralj Rudolf Habsburški. Namen tega ukrepa je pač prozoren dovolj: opomniti meščane na čim večjo paznjo pri ravnanju z ognjem, ki je v mestu, kakršno je bil takrat Dunaj, utegnil napraviti zaradi goste zidave hiš strahovito škodo.

Sčasoma so se razmere tudi v srednjeveških mestih zboljšale, ko so začeli izvajati predpise o zidanju, škodlaste in slamate strehe so bile prepovedane, predpisi o ognjiščih in shranitvi goriva so postali strožji itd. Iz tega časa imamo tudi prve vesti o požarnih napravah in požarnih redih (XIV. in XV. stol.). Ti so po večini enaki po smotru in vsebini in določajo v glavnem:

1. Glede skrbi, kako je treba požar brž razglasiti; (kdor ogenj zapazi, mora kričati »gori!«, paznik v stolpu mora često ogledovati mesto in če izbruhne požar, takoj biti plat zvona, nadalje trobiti alarm itd.);

2. glede skrbi, kako je treba vzdržati red; (mestna vrata je zapreti, meščani si odenejo oklepe in zasedejo obzidje, lastniki prenočišč morajo zadržati vse goste, gostilničarji smejo izdajati pijače le v najpotrebnejši meri, strogo se prepove, začeti razprtije, tatvina na požarišču se kaznuje s smrtjo);

3. glede požarnih, oziroma gasilnih ukrepov, in sicer: zidarji in tesarji morajo priti z orodjem, vrtnarji, viničarji in nosači morajo v sodih dobavljati vodo, usnjate čebre je razdeliti in se jih pridno posluževati, vodstvo gašenja pa je poverjeno mestnemu sodniku (županu) oziroma mestnemu svetu.

Kdor pozna ambicijo srednjeveških mestnih svetov, temu je jasno, da so mesta, ki so dobila takšne požarne rede, tudi te takoj rigorozno izvajale. Gasilce so torej tudi v tem času tvorili v glavnem gotovi stanovi rokodelcev, in sicer zlasti imenovani zidarji in tesarji, ker so se ti kot strokovnjaki najbolj spoznali na stavbe. Te imamo smatrati nekako za plezalce, oboroženi pa so bili deloma z orodjem za rušenje, z mački (»Feuerhacken«), cepini, krampi itd., deloma pa z orodjem za gašenje, medenimi ročnimi brizgami in čebri. Ročne

brizge so bile od 1/2 m do 1 m dolge, na sličen način, kakor si še danes otroci napravijo brizge iz bezgovine. Bile so medeni ali bakreni valji, ki so se spredaj zožile v špičast ustnik, skozi katerega je siknil curek. Bat je imel neprodušen čep z ročajem in se ga je lahko premikalo gor in dol. Curek, ki je priletel iz daleka na ogenj, je seveda le malo zalegel; saj si lahko predstavljamo, koliko zmore človeška moč, zlasti še v takem često nemogočem položaju. Boljše je kajpada bilo kakor nič, zlasti še, če je bilo dovolj čebrov vode na razpolago in brez vetra — toda v burji so bili vsi ti pripomočki ničevi.

Za dobavo vode so bili določeni vrtnarji, viničarji in nosači, sode so pa bržkone morali ponajveč ti sami pripeljati s seboj, malokatero mesto jih je nalašč za gasilske namene imelo pripravljenih dovolj. Enotnega vodstva gasilske akcije si pa sploh ne smemo predstavljati in v tem je bila ena glavnih hib; komandirali so — po svoje seveda — vsi križem, da končno delavec sploh ni vedel, koga naj uboga.

Tako vidimo, da je tudi srednji vek nehote in nevede zopet poveril gašenje približno istim organizacijam, kakor stari vek, cehom; kajti tesarji in zidarji so bili kakor krojači, čevljarji in drugi takrat tudi organizirani v cehih, to so bile organizacije, ki so skrbele za stanovsko in versko vzgojo svojih članov. Ne velja pa to za nosače, vrtnarje in viničarje, ki jih je smarati za težake, osebno lastnino gospode, s katerimi se je razpolagalo kakor z orodjem.

Po določbah požarnih redov si zamoremo prav za prav napraviti precej živo sliko, kako je bilo v mestu, če je izbruhnil požar, pa tudi situacijo na požarišču samem nam pred očuje precej točno. Da pa določba v dunajskem privilegiju, ki se nam zdi danes kajpada nekam smešna, vendar ni bila brez vrednosti, nam priča neko mesto iz požarnega reda mesta Bremen (1433), ki določa: če začne kakšna hiša goreti, mora oni, ki tam stanuje in požar prvi opazi, takoj glasno vpiti na pomoč in napraviti trušč. Kdor tega ne stori, plača mestu 3 marke kazni.

Zanimivo je to določilo le v toliko, ker vidimo iz njega, da so že oni čas spoznali, kako važna je hitra pomoč, da se zamore požar še v kali udušiti.

Takšnih in sličnih požarnih redov poznamo za srednji vek več; Dunaj je (baje!) dobil požarni red že leta 1278. (kljub dolgemu povpraševanju in iskanju pa potrdila o tem še do danes nimam!), München ga je dobil 1370, Kolín ob Reni 1403, Bremen 1433, Stuttgart 1492. V nekaterih, kakor v požarnem redu mesta Erfurt 1429, Nürnberg 1449, Frankfurt 1458, Lübeck 1461 pa se tudi že čuti mal napredek v tej smeri, to je glede gasilnih ukrepov.

Točnejših vesti o organizaciji gasilske službe same v cehih pa žal nimamo. Če je bila že v velikih mestih glede gasilnih ukrepov in celotne akcije gašenja stvar tako pomanjkljiva, kakšno je moralo biti šele v podeželskih mestih, ki niti požarnega reda niso imela. Zato se tudi ne čudimo, če slišimo v XV. in XVI. stoletju o naših mestih, kakor Ljubljani, Celju, Mariboru, Celovcu itd. tako pogosto o velikih požarih, ki so vpepelili kar pol mesta (tako n. pr. v Mariboru 1438, 1450, 1513, 1530 itd.).

Ob prehodu v novi vek je pomnožila tudi gasilna sredstva iznajdba, ki pa prav za prav ni bila novost, temveč le pozivljenje nekdanje Heronove oziroma Ktezibijeve mašine — vodna brizgalna; ta nas pa uvaja v novo epoho, in bomo o tem slišali več v prihodnjem poglavju.

Predpis

o zidavi gasilskih domov (shramb za orodje) in nabavi svečanih uniform ter praporov za gasilske čete

(Konec.)

Svečane uniforme.

Čl. 8.

Gasilska četa, ki si želi iz lastnih sredstev nabaviti svečane uniforme, mora vložiti prošnjo po svoji nadrejeni župi na starešinstvo gasilske zajednice. V prošnji mora navesti:

a) koliko gotovine ima četa za nabavo svečanih uniform na razpolago;

b) koliko bodo stale uniforme?

c) ali ima četa že kaj dolga in zakaj;

d) ali ima četa brizgalno, cevi in drugo orodje (kaj in koliko).

Čl. 9.

Gasilska župa mora na podlagi čl. 8. točk a—d na prošnjo pripisati opombo, če prošnjo priporoča ali ne in jo poslati gasilski zajednici.

Čl. 10.

Gasilska župa prošnje ne sme priporočati, če ima četa, ki prosi za nabavo svečanih krojev:

- a) premalo denarnih sredstev in bi se morala radi tega zadolžiti;
- b) če nima nobenega gasilnega orodja, odnosno za gašenje v nezadostni meri;
- c) če nima delavnih oblek (uniform);
- d) če bi uniforme, ki jih hoče nabaviti ne odgovarjale predpisu o nošenju uniform, ki je bil objavljen v »Gasilcu« št. 4/1934.

Čl. 11.

O nabavi svečanih oblek sklepa starešinstvo gasilske zajednice kot je predvideno v čl. 7. tega predpisa.

Čl. 12.

Člani 8—11. tega predpisa ne veljajo za delovne uniforme in ne za svečane uniforme, ki si jih nabavijo člani iz lastnih sredstev.

Prapor (zastava).

Čl. 13.

Gasilska četa, ki si želi nabaviti prapor, mora vložiti prošnjo po svoji nadrejeni župi na gasilsko zajednico. V prošnji mora navesti:

- a) koliko gotovine ima četa na razpolago za nabavo prapora;
- b) koliko bo stal prapor;
- c) ali bo poleg čete prispeval za prapor še kdo drugi (n. pr. kumica ali kum) in koliko;
- d) ali ima četa kaj dolga in zakaj;
- e) ali ima četa brizgalno, cevi in drugo gasilno orodje (kaj in koliko);
- g) podroben opis prapora in skico, iz katere mora biti razvidno: velikost, oblika, material in ornamentika.

Čl. 14.

Gasilska župa mora na podlagi čl. 13. točk a—g tega predpisa na prošnjo pripisati opombo, če prošnjo priporoča ali ne in jo poslati gasilski zajednici.

Čl. 15.

Gasilska župa prošnje ne sme priporočati, če ima gasilska četa, ki prosi za nabavo prapora:

- a) premalo denarnih sredstev in bi se zaradi tega zadolžila;
- b) če nima nobenega gasilnega orodja (brizgalne, cevi itd.) ali pa za gašenje v nezadostni meri;
- c) če bi prapor, ki ga hoče nabaviti, ne odgovarjal čl. 10 do 11. pravil gasilske službe in predpisu starešinstva Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, ki je bil objavljen v »Gasilcu« št. 5. v letu 1934.

Čl. 16.

O nabavi prapora sklepa starešinstvo gasilske zajednice kot je predvideno v čl. 7. tega predpisa.

Čl. 17.

Za nabavo praporov gasilska zajednica ne bo priporočala prošenj za podelitev izrednih podpor s strani kr. banske uprave in so potemtakem vse zadevne prošnje brezpredmetne.

Splošne določbe.

Čl. 18.

Ta predpis je bil sprejet na seji osrednjega odbora gasilske zajednice Dravske banovine v Ljubljani dne 31. julija 1934. in je obvezen od dneva razglasitve v »Gasilcu« za vse gasilske čete na področju gasilske zajednice Dravske banovine.

Dopisi

Brežice. Dne 28. IX. 1934 so se začeli proti deveti uri zbirati v Brežicah pred Gas. domom gasilci iz vseh strani, da dostojno proslave spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja. Prišle so korporativno gasilske čete iz Brežic, Bukošeka, Dolenje vasi, Dečnih sel, Globokega, Loč, Sromelj, Mosteca, Vidma in Zakota. Prišel je skupaj župni odbor, deputacije iz Bizeljskega, iz Rajhenburga s krasno gasilsko zastavo in iz Vel. Obreža.

Župni starešina tov. Zorko je na kratko razložil zgodovino narodne dinastije Karadjordjevičev od Jurija Petroviča, nazvanega Črnega Jurija, do danes. Opisal je življenje in delo našega gospodarja, Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja kot vojaka, vladarja, politika in očeta Jugoslavije vse do njegove tragične smrti. Vseh 217 zbranih gasilcev je njegov govor zaključilo s trikratnim »Slava mu!«, nakar je gasilska godba iz Loč intonirala veličasten koral.

V dokaz večne, brezkompromisne zvestobe do vzvišene-ga vladarskega doma in domovine je ves zbor gasilcev položil kolektivno zakletvo Nj. Vel. kralju Petru II. z gromkim vzklikom »Naj živi kralj Peter II.«

Po odigrani državni himni se je ves zbor gasilcev udeležil žalne službe božje v mestni cerkvi, med katero je mesto orgelj turbno igrala gasilska godba iz Loč.

Ruše. Gasilske čete Ruše I, Ruše II in Bistrica pri Rušah so se na dan pogreba Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja zbrale po slovesni službi božji polnoštevno k skupni žalni seji v Sokolskem domu v Rušah. Oder s sliko blagopokojnega kralja je bil ves v črni, cvetju in zelenju. Sejo je otvoril župni odbornik, poveljnik gasilske čete Bistrica pri Rušah, tov. Glaser, in dal besedo predsedniku gasilske čete Ruše I, tov. Staniju. V svojem govoru, ki ga je članstvo stoji poslušalo z vidno globoko žalostjo, je obsojal grozovit zločin, izvršen nad priljubljenim vladarjem, ki je moral pasti kot žrtev miru, sloge, edinstva in bratstva in ki ga je visoko spoštoval ves kulturni in civilizirani svet. Predočil

je članstvu vsa Njegova velika dela za našo domovino in za vse človeštvo in ga opisal kot kralja, Vojščaka, Viteza, Vojskovodjo, Državljana, Uedinitelja in kot največjega Jugoslavana. Njegova tragična, mučeniška smrt nas še tesneje združuje in nam daje moč, da vestno izvršimo Njegovo najveličastnejšo zapuščino: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Gasilci so v nemi žalosti zaklicali Velikemu kralju trikrat »Slava!« ter na to izrazili neomajno zvestobo in udanost Njegovemu Veličanstvu kralju Petru II. Starešinstvu jugoslov. gasilske zveze v Beogradu se je poslala brzozavka s prošnjo, da naj na najvišjem mestu tolmači izraze sožalja in udanosti.

Okrožje Šmarje je imelo svojo gasilsko vajo v dveh skupinah, prva skupina dne 2. septembra 1934 na Škofljici, skupno s petimi četami. Požar je bil zamišljen v vasi Zalog, ki stoji na visokem hribu nad Škofljico, kamor ni dostop lahak. Čete so iz svojih postojank prihiteli takoj na poziv na mesto požara. Vodo so črpale 800 metrov v hrib iz potoka Škofljice. Čete so pokazale, da so mnogo vadile in da imajo svoje orodje v najlepšem redu. Po končani vaji je tov. okrožni predsednik Gliha, ki je vodil vajo, razglasil izid vaje in pohvalil navzočne gasilce. Nato so se predvajale še redovne vaje.

Druga skupina je imela svojo vajo dne 9. septembra 1934. na Grosupljem. Vaja se je vršila pod vodstvom tov. Glihe. Kakor pri prvi vaji, tako so tudi pri tej pokazale čete svojo pripravljenost in so na poziv pričele takoj z reševanjem. Vodo so imeli v osmih minutah v ceveh. Opazi se, da imajo čete svoje orodje v najlepšem redu, le pri ceveh se ugotavlja kriza, ker jih društva ne morejo nabaviti. Po končani vaji z orodjem so bile predvajane kratke redovne vaje, ki so se izvršile tudi enako vzorno. Po vajah se je tovariš predsednik zahvalil za udeležbo in pohvalil vsa društva, ki so izvršila svojo nalogo v najlepšem redu in vzorno. Pozval je člane, naj vezbajo, da bodo vedno enako pripravljeni, ko jih pokliče plat zvona ali pa gasilski rog.

Iz Radovljice. Žalno svečanost po blagopokojnem Viteškem kralju Aleksandru I. Uedinitelju je imela celokupna uprava župe 16. t. m. ob navzočnosti gg. sreskega načel-

nika dr. Vrečerja in sreskega sanitetnega referenta dr. Slivnika v prostorih gasilnega doma v Radovljici. Soba s sliko blagopokojnega Kralja je bila odeta v črno in zelenje, z državno trobojnico pa lepo ovit kip Nj. Vel. Kralja Petra II. Predsednik je v žalnem nagovoru poudarjal velike zasluge našega Kralja za Jugoslavijo, svetovni mir in tudi za gasilstvo. Na predlog tajnika se je sklenilo poslati v imenu gasilskih čet Nj. Visočanstvu knezu Pavlu, naslednjo brzojavko:

»Potrti v najgloblji žalosti obsojamo strašni zločin, ki nam je odvzel našega Viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja. Iskreno sočuvstvujemo z Visoko kraljevsko rodbino in v zvesti vdanosti prisrčno želimo: Bog čuvaj Nj. Vel. kralja Petra II., ves visoki kraljevski dom in našo Jugoslavijo.«

Žalne komemoracije so se izvršile skoro pri vseh četah posamezno, pri nekaterih pa skupno z občinsko upravo. Pri mnogih so se izvršile z globoko občutenimi, do solz ganljivimi deklamacijami, nagovori in predavanji. Čete so poslale na merodajna mesta svoja sožalja.

Prav tako javljajo vse gasilske čete v srezu, da je članstvo zapriseglo zvestobo kralju Petru II. in domovini, da bo varovalo narodno in državno edinstvo, svoje dolžnosti po ustavi, državnih zakonih in gasilskih predpisih vestno vršilo ter varovalo ugled gasilstva.

Pogreba blagopokojnega Kralja so se čete udeležile po deputacijah s prapori. Večjo udeležbo pa je poslala četa industrijske družbe na Jesenicah.



Gasilci pozor!

Vse gasilske potrebščine kakor po predpisih izgotovljene kompletne uniforme z vsemi odznaki, sukno za uniforme in delovne obleke, čepice, pasove za moštvo in oficirje, dalje vse predpisane odznake od najnižjega do najvišjega čina, civilne gasilske znake in drugo, Vam po ceni nudi

TRGOVSKI DOM
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK
Celje št. 17

Zahtevajte
novi cenik
gasilskih
potrebnin.

Tiskovine. Štampiljke. Znake za proslave in izlete. Najfinejše češke cevi in vsakovrsno orodje
naročajte pri tvrdki

Herman Zupan
Ljubljana, Mestni trg 9

Zahtevajte cenik!

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6

tiska vse za Vas
n. pr. društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA UL. 6
MARIBOR, TYRŠEVA CESTA 44

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovanskih, francoskih, angleških in nemških knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

2 + 2 = 5

Kdor tega ne verjame, naj vloži dvakrat po 2 dinarja na hranilno knjižico

Mestne hranilnice ljubljanske

in že po 5 letih bo imel pri 5% obrestovanju Din 5·10, po 20 letih pa Din 10·55

V r n i t e d e n a r

v domače denarne zavode, da bodo mogli z novimi krediti pobijati brezposelnost!

Popolna varnost,

ker za vloge Mestne hranilnice ljubljanske jamči Mestna občina ljubljanska.

Gasilske

čete,

pozor!

Preden si nabavite potrebne cevi, Vas vlijudno vabim, da si ogledate mojo zalogo

normalnih gasilskih cevi

najfinejše kakovosti, izdelke slovite češke tovarne H. Klinger, za katero imam samoprodajo za vso Slovenijo

**Samoprodaja
gasilskih cevi!**

Ivan N. Adamič

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 31

MARIBOR, Vetrinjska cesta 20

CELJE, Kralja Petra cesta 33

NAJNIŽJE CENE!

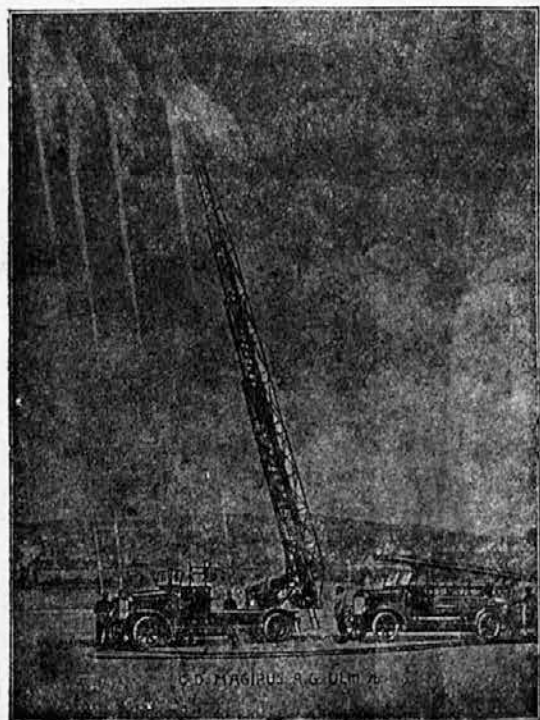
Velika zaloga: Gumiranih cevi vseh vrst, gum. spiralnih sesalnih cevi. Normalne spojke iz la medenine itd.

ZAHTEVAJTE CENIK!

FRAN SAMSA

TRGOVINA GASILSKE OPREME IN POTREBŠČIN
ZAGREB, Marulićev trg 12A

Lastnik Šime Despotović, zastopnik prve svetovne
tovarne gas. strojev in lestev C. D. MAGIRUS v Ulmu
ob Donavi.



Ima v zalogi vse
vrste gasilskih
strojev in vso
opremo za mo-
štvo in častništvo

Gasilci, kupujte
samo prvovrstne
magirusove bri-
zgalne in lestve!

Jugoslovanska zavarovalna banka »Slavija«

sprejema zavarovanja za po-
žar, vlom, zakonito jamstvo,
telesne nezgode, avtomobilske
škode, transport, točo in ra-
zne vrste življenjskega in po-
grebnega zavarovanja. Lastna
poslopja v Ljubljani, Sara-
jevu, Osijeku in Novem Sadu.
Kupčijska zveza s češko ban-
ko Slavijo v Pragi.

Generalno ravnateljstvo v Ljubljani
Telefon števil. 2176 in 2276

Posluje po vsej Jugoslaviji. Ustanovljena leta 1913.

»JUGOSLAVIJA« SPLOŠNA ZAVAROVALNA DRUŽBA

Ravnateljstvo za Dravsko banovino v Ljubljani.

Sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenjska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarova-
nja,
4. zavarovanja proti škodam vsled
tatinskega vloma.
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled
razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba
je prevzela od „Graške vzajemne
zavarovalnice“ in od zavarovalnih
družb „Feniks“ (požarni oddelek) in
„Franko-Hongroise“ ves njih kup-
čijski obstoj v naši državi. - Naj-
nižje tarife. Takojšnja izplačila škod.
Po naredbi ministrstva
za vojsko in mornarico nado-
meščajo police splošne zavarovalne
družbe „JUGOSLAVIJE“ žensitvene
kavčije za častnike.

Telefon 2571. PISARNA: TYRŠEVA CESTA ŠT. 15. Telefon 2571.

Konrad Rosenbauer & drug

tovarna gasilskega orodja
Celje

priporoča prvovrstne najmodernejše
motorne brizgalne

od 5 do 90 KS, 300 do 2500 litrov vode na minuto in
30 atmosfer, prenosne dvo- in štirikolesne.

Avtomobilske brizgalne

vseh vrst.

Avtomobile s tanki

za škropljenje cest in gašenje ognja.

Avtomobile in vozove za moštvo.

Kletne sesaljke.

Posebne sesaljke,

ki dvigajo vodo iz globine.

Cevi konopljene

običajne in gumirane. Tovarniško vezanje istih.

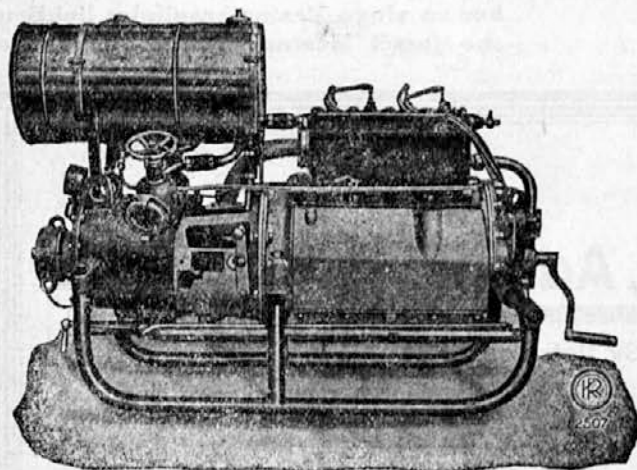
Lestve

vseh vrst. Za osebno opremo čelade, pasove, piščalke itd.

Plinske maske.

Spojke, predhodnike, različne ročnike in ustnike, razdelnice.
Vsa izdelava najnovejšega sistema.

Ponudbe in pojasnila, kakor poset so vsak čas na razpolago.
Cene solidne.



Dvocilindrska motorna brizgalnica,
model 1929, 18/20 HP., pritisk do 16 atmosfer.
Hladilnik novega sistema, ogrevanje črpalke s
toplo čisto vodo.